

Svar på remissen Kommuner mot brott SOU 2021:49

Sammanfattning

Sotenäs kommun har av Justitiedepartementets kriminalpolitiska enhet remitterats att lämna synpunkter på betänkandet Kommuner mot brott SOU 2021:49 svar ska vara remissinstansen tillhanda senast 2021-11-02. Remissen skickades till kommunen 2021-07-02.

Remissvaret bygger på att det i utredningens direktiv framgår att uppdraget inte är att överväga om det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete ska lagstadgas utan att överväga och föreslå hur ett sådant lagstadgat ansvar bör utformas. Lagförslaget föreslås träda ikraft 2023-01-01.

Förslaget till ny lag om kommuners ansvar för brott är väl genomarbetat och de åtagande som föreslås bedöms ligga i kommunens intresse att arbeta med. Kommunen kommer ekonomiskt att ersättas för de uppgifter som åläggs enligt lagförslaget genom utökning av Allmänna bidrag till kommuner, anslag 1:1, Kommunalekonomisk utjämning. Här förordar säkerhetsstrategen att Sotenäs kommun i remissvaret föreslår en ersättning som ligger på samma nivå som den fasta ersättningen för beredskapssamordning 350 000 kr/år.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 28 november 2019 att ge i uppdrag åt en särskild utredare att utreda kommunernas brottsförebyggande ansvar (dir. 2019:94). Till särskild utredare förordnades samma dag renhållningsarbetaren, tidigare kommunstyrelsens ordförande i Göteborg Ann-Sofie Hermansson.

Arbetet har enligt uppgifter i betänkandet bedrivits i nära samarbete med sakkunniga och experter. Betänkandet ansågs slutfört i juni 2021 och överlämnades till justitiedepartementet.

Av utredningens direktiv framgår att uppdraget inte är att överväga om det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete ska lagstadgas utan att överväga och föreslå hur ett sådant lagstadgat ansvar bör utformas.

Beskrivning av ärendet

Sotenäs kommun har av Justitiedepartementets kriminalpolitiska enhet remitterats att lämna synpunkter på betänkandet Kommuner mot brott SOU 2021:49 svar ska vara

remissinstansen tillhanda senast 2021-11-02. Remissen skickades till kommunen 2021-07-02. Säkerhetsstrategen har fått uppdraget att besvara remissen av kommundirektören.

Följande delar är hämtade ur betänkandet och beskriver i korthet kommuners ansvar enligt lagförslaget.

Utdrag ur betänkandet SOU 2021:49

Utredningens grundläggande uppgift har varit att

- beskriva och analysera verksamheter inom kommunerna som kan bidra till det brottsförebyggande arbetet,
- föreslå hur ett lagstadgat kommunalt ansvar för det brottsförebyggande arbetet bör utformas och vilka verksamheter som bör omfattas av ett sådant ansvar samt
- lämna förslag som bidrar till att kommunerna på ett effektivt sätt kan fullgöra sitt ansvar för det brottsförebyggande arbetet.
- uppdraget ingår i regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminalitet.

Avgränsningar i begreppet brottsförebyggande arbete

Utredningen konstaterar att brottsförebyggande arbete är ett tvärsektoriellt begrepp som saknar en formell definition. I utredningens direktiv görs ingen definition av begreppet.

Utredningen har mot denna bakgrund inte sett lämpligt eller nödvändigt att närmare avgränsa eller definiera vilken typ av åtgärder som ska anses ingå i begreppet brottsförebyggande arbete. I stället har utredningen fokuserat på frågan om vilka krav som i sammanhanget kan och bör ställas på alla kommuner.

Kortversion av kommuners ansvar enligt lagen

Lägesbild

Alla kommuner ska ta fram en lägesbild som beskriver vilken brottslighet som finns i kommunen och hur brottsligheten påverkar samhället.

Kommunerna ska undersöka och analysera och försöka hitta orsaken till de problem som de hittar. För brottsförebyggande arbete handlar ju om att förhindra att brott uppstår.

Åtgärdsplan

Kommunerna ska ta fram en åtgärdsplan där de beskriver vad kommunen ska göra för att minska risken för brott. Detta arbete ska följas upp. Minst vartannat år ska kommunerna kontrollera om lägesbilden och åtgärdsplanen fortfarande är aktuell.

Samarbete

Kommunerna ska samarbeta med polisen och ansvara för att leda arbetet. Alla kommuner ska försöka få andra att vara med i arbetet. Kommunerna ska bjuda in andra till ett brottsförebyggande råd. I den gruppen bör olika chefer ingå samt deltagare från till exempel polisen och det kommunala bostadsbolaget. Här ska det brottsförebyggande arbetet diskuteras. Här ska man försöka förhindra brott. Det är viktigt att det skrivs avtal där det står hur samarbetet ska gå till. Det ska stå vad som är målet och inom vilka områden man ska samarbeta.

Tjänsteperson

I alla kommuner ska det finnas en anställd person som arbetar med dessa frågor, i stora kommuner kan man vara flera.

Information

De som bor i kommunen ska kunna få information om arbetet.

Ledning

Det är viktigt att kommunens ledning är engagerad i frågan. De ska besluta om hur det brottsförebyggande arbetet ska organiseras, se till att det finns pengar och att arbetet följs upp. Kommunstyrelsen bör ansvara för arbetet. Kommunfullmäktige ska få information om arbetet.

Uppföljning

Utredningen föreslår att myndigheten Brottsförebyggande rådet (Brå) får i uppgift av regeringen att följa upp och undersöka hur den nya lagen fungerar. Det blir särskilt intressant att undersöka om kommunernas möjlighet att följa den nya lagen påverkas av vad andra aktörer gör, till exempel polisen. Brå ska tillsammans med länsstyrelserna lämna förslag till regeringen på hur ett system för uppföljning kan se ut och hur det passar ihop med det arbete som Brå redan gör. Myndigheten Statskontoret ska om några år få i uppgift att se om denna nya lag minskade brottsligheten.

Stöd till kommunerna

När kommunerna bestämt vad de ska göra kan de ansöka om pengar hos Brå. De kan få pengar för sådant som de annars inte skulle ha råd med. Brå ska även hjälpa kommunerna med kunskap och tips om hur de kan arbeta brottsförebyggande. Även länsstyrelserna ska kunna hjälpa kommunerna att göra vissa saker i det brottsförebyggande arbetet. I vissa kommuner finns det områden som polisen kallar för "särskilt utsatta områden". Där finns det redan i dag ett brottsförebyggande arbete där många är inblandade. Vi föreslår att regeringen skapar en grupp av experter, som tillsammans med de kommuner som har utsatta områden, ska undersöka om det finns något mer som staten kan göra, för dessa områden. Vårt lagförslag innebär inte att personliga uppgifter om enskilda människor

behöver delas mellan olika myndigheter, till exempel polisen och kommunernas socialtjänst. Brå har undersökt hur myndigheterna delar information. Just nu arbetar Regeringskansliet med den frågan.

Så ska arbetet betalas

Kommunerna kommer att få pengar från staten för att kunna följa den nya lagen. Länsstyrelserna kommer att få pengar från staten för att kunna utveckla sitt stöd till kommunerna. Brottsförebyggande rådet (Brå) kommer att få pengar från staten för att kunna göra de uppdrag som vi föreslår.

Koppling till vision, programförklaring och mål

Lagförslaget ligger väl i linje med visionen ” Det goda kustnära livet som förenar tradition, förnyelse, hållbar utveckling och framtidstro”. Ett gott liv förutsätter en trygg och säker miljö där människor kan bo, leva, arbeta och besöka kommunen året om.

Konsekvensbeskrivning av ärendet

Det föreligger en naturlig koppling till kommunens arbete med trygghetsfrågor i gruppen Effektiv Samordning för Trygghet (EST). Gruppen bedöms kunna utgöra grunden för den samverkansytta gentemot polis och andra aktörer som föreslås i lagförslaget.

Ekonomi

Utredningen har valt att använda sig av en beräkningsmodell för kostnader som bygger på överenskommelsen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) om krisberedskap.

Utredningen redovisar inte den ersättning som specifika kommuner ska erhålla, utan gör en översiktlig beräkning av de sammanlagda kostnaderna för kommunsektorn.

Utredningen har därför valt att utgå från den genomsnittliga summa som betalas ut till de tre storstäderna, vilket är 3,80 kronor per invånare. Därutöver ges det en verksamhetsersättning på 17,25 kronor per invånare. Kostnaderna som följer av utredningens lagförslag uppgår följaktligen till 21,05 kronor per invånare.

Med föreslagen uträkningsmodell kommer Sotenäs kommun att belasta uträkningen med $21,05 \text{ kr} \times 9147 \text{ (invånare 2021)} = 192\,544 \text{ kr}$, vilket ger en månadskostnad på 16 045 kr.

Lönekostnaden för en tjänsteperson är $ca\ 37\,000 \text{ kr} \times 1,54 = 56\,980 \text{ kr}$ på heltidstjänst. Beräkningen visar att om förslaget även används som modell för utbetalning motsvarar

summan ca 28 % tjänst utan att räkna in kostnader gällande kontor, transporter och övriga administrativa kostnader.

Sotenäs kommun erhåller idag 350 000 kr i grundbelopp enligt överenskommelsen mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) att hålla erforderlig kompetens för krisberedskapsarbete.

Säkerhetsstrategen anser att grundbeloppet 350 000 kronor bör utgöra kostnadsberäkning för de arbetsuppgifter som åläggs kommunen enligt lagförslaget. Det skulle öka kostnadstäckningen för en tjänst till ca 51%.

Regelverk

Utredningen föreslår att Brottsförebyggande rådet ska ansvara för uppföljningen av tillämpningen av lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Organisation och personal

Lagförslaget förväntas medföra rekryteringsbehov.

Medborgarperspektiv

Jämställdhet

Det är viktigt att jämställdhetsperspektivet blir en del i kartläggningen och att åtgärder i handlingsplanen syftar till att öka jämställdheten i samhället.

Folkhälsa

Brottslighet har en starkt negativ påverkan på folkhälsan. Brottsförebyggande arbete kan därför förutsättas påverka folkhälsan i positiv riktning.

Barnkonventionen

Barn och unga ska skyddas mot olika typer av brottslighet enligt konventionens artiklar. Lagförslaget anger kommunens ansvar för att arbeta mot bland annat dessa brott genom kartläggning och framtagande av åtgärdsplaner.

miljö och klimat/energi

Lagförslaget avgränsar inte definitionen av brottsförebyggande arbete och förutsätts därför även gälla brott mot miljön.

Näringsliv

Det lokala näringslivet förutsätts bli viktiga samverkansparter i det brottsförebyggande råd som ligger inom kommunen ansvarsområde att genom skriftliga avtal administrera.

Slutsats

Säkerhetsstrategen anser att de arbetsuppgifter som föreslås ingå i kommunernas åtagande enligt lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete är rimliga och ligger i kommunens intresse att arbeta med. Kostnadsberäkningen bör dock utgå från densamma som för grundbeloppet krisberedskap 350 000 kronor.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår kommunstyrelsen godkänna remissvaret och besluta om att skicka det till Justitiedepartementet.

Bilaga/Bilagor

Betänkandet Kommuner mot brott SOU 2021:49
Säkerhetsstrategens remissvar

Skickas till

Justitiedepartementet
Kommundirektör

Jimmy Göransson
Säkerhetsstrateg

Maria Vikingsson
Kommunchef